

Finanšu izlūkošanas
dienests

Finanšu izlūkošanas dienesta informatīvais izdevums

#6

Jūnijs, 2024

FID 2023. GADA PĀRSKATS

Jauna vadība, atbildības un sasniegumi
– kāds bijis FID aizgājušais darba
gads?

Intervija ar Laimu Letiņu

“UZŅĒMUMU REĢISTRS IR DAĻA NO
NAUDAS ATMAZGĀŠANAS
NOVĒRŠANAS SISTĒMAS.”

VĒL ŠAJĀ IZDEVUMĀ:

Jaunas Latvijas Bankas vadlīnijas
sankciju skrīninga uzlabošanai

Kampaņa "Nozieguma pēdas nevar
atmazgāt" izgaismo naudas
atmazgāšanas cēloņus un ietekmi

Kādas pārmaiņas banku klientiem
Latvijā nesīs EP zibmaksājumu regula?

Finanšu izlūkošanas
dienests

Priekšvārds

Iekšējas drošības stiprināšana ir mūsu prioritāte. Ņemot vērā šī brīža ģeopolitisko situāciju, Krievijas izraisīto karu Ukrainā un izaicinājumus, ar kuriem saskaras iekšlietu nozare, ieguldām lielu darbu austrumu ārējās robežas izbūvē, drošības un kārtības nodrošināšanā visā valsts teritorijā, cilvēkresursa kapacitātes stiprināšanā, kā arī Latvijas spēju veicināšanā cīņā ar NILLTPFN.

Spēcīga iekšlietu nozare ir pozitīvs signāls starptautiskā līmenī. Tādēļ ir gandarījums, ka Latvija ir pieņēmusi atbildīgu un vienlaikus izaicinājumiem pilnu lēmumu – būt pirmajai valstij, kuras NILLTPFN sistēma tiks novērtēta jaunajā novērtēšanas kārtā ne tikai starp MONEYVAL vai ES dalībvalstīm, bet visā pasaulē.

Šis MONEYVAL novērtējums ir mūsu iespēja apliecināt, ka **esam mazs, bet pārliecinošs līderis naudas atmazgāšanas apkarošanā un novēršanā.** Tādējādi mēs sūtam starptautisku signālu par mūsu efektivitāti un veicinām ekonomisko izaugsmi.

Pētījumos konstatēts, ka būtiskākos naudas atmazgāšanas draudus Latvijā šobrīd rada iekšzemē izdarītie noziedzīgie nodarījumi, tai skaitā ēnu ekonomika un ar to saistītie noziedzīgie nodarījumi. Proti, noziedzīgi nodarījumi nodokļu jomā, akcīzes preču un narkotisko vielu nelikumīga aprīte, kontrabanda un citi noziedzīgi nodarījumi. Lai pēc iespējas efektīvāk varētu cīnīties ar iekšzemē izdarītajiem

noziedzīgajiem nodarījumiem, mazināt ēnu ekonomiku, kā arī veicināt kopējo drošību, **šī gada pavasarī Ministru kabinetā apstiprinājām pasākumu plānu NILLTPF novēršanai 2024.–2026. gadam.**

Papildus jāuzsver, ka kopš šī gada 1. aprīļa Finanšu izlūkošanas dienests ir kļuvis arī par galveno iestādi sankciju izpildes jautājumos. Šāds funkciju tvērums ļauj efektīvāk uzraudzīt sankciju izpildi, atklāt pārkāpumus un saukt pie atbildības likuma pārkāpējus. Tas palīdz arī ar NILLTPF novēršanu un apkarošanu.

Lai arī izaicinājumu ir daudz, svarīgs ir **mērķis – droša, attīstīta un ekonomiski stabila Latvija!**

Iekšlietu ministrs

Rihards Kozlovskis

Izdevumā izmantoto terminu un abreviatūru skaidrojums

ACAMS – Association of Certified Anti-Money Laundering Specialists
Sertificētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas speciālistu asociācija

EEZ – Eiropas Ekonomikas zona

EP – Eiropas Parlaments

ES – Eiropas Savienība

FATF – Financial Action Task Force
Finanšu darījumu darba grupa

FID – Finanšu izlūkošanas dienests

ICA – International Compliance Association
Starptautiskā atbilstības asociācija

IT – Informācijas tehnoloģijas

MER – Mutual Evaluation Report
Savstarpējā novērtējuma ziņojums

MONEYVAL – Eiropas Padomes Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas ekspertu komiteja

NIL – Noziedzīgi iegūti līdzekļi

NILL – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija

NILLTPF – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma un proliferācijas finansēšana

NRA – National Risk Assessment
Nacionālais risku novērtējums

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development
Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija

TI – Tiesībaizsardzības iestādes

UR – Uzņēmumu reģistrs

VID – Valsts ieņēmumu dienests

FID darbības 2023. gada pārskats

Aprīlī FID publiskoja 2023. gada darbības pārskatu. Tas bija svarīgu lēmumu un pārmaiņu gads – tika nostiprināta vadības komanda, veikta iekšējā reorganizācija un darbības prioritizēšana. Tāpat tika pieņemti nozīmīgi valdības lēmumi, to skaitā, Latvijai kā pirmajai pieteikties uz MONEYVAL 6. kārtas novērtējumu un FID uzticēt sankciju izpildi.

Šajā infografikā uzzini, ar kādiem rezultātiem noslēdzās FID 2023. gads un kādas ir šī gada prioritātes.

KOPSAVILKUMS

2023. gadā notika pārorientācija no darba ar likvidējamām kredītiestādēm uz darbu ar aktuālajiem riskiem – vietējiem noziegumiem, kam seko NILL.

Rezultātā **saruka un visticamāk turpinās sarukt iesaldēto līdzekļu apjoms**, kas ir proporcionāls atturēšanās ziņojumu skaita kritumam (īpaši no likvidējamām kredītiestādēm) – absolūti lielākā daļa no iesaldētajiem līdzekļiem iesaldēta likvidējamajās kredītiestādēs.

Paredzams, ka **iesaldēto līdzekļu apmērs turpinās samazināties**, jo, strādājot ar Latvijā veiktiem noziedzīgajiem nodarījumiem, nekavējoša līdzekļu iesaldēšana var nebūt nepieciešama. Tā vietā, daudz svarīgāka kļūst ātra informācijas nodošana tiesību aizsardzības iestādēm.

DARBĪBAS REZULTĀTI ĪSUMĀ

6108

aizdomīgu darījumu ziņojumi

90000+

sliekšņa deklarācijas

510 ZIŅOJUMI

ar aizdomīgiem darījumiem saistībā ar iespējamu sankciju apiešanu

2023. gadā iesaldēti **91,68* miljoni eiro** – no tiem **80%** iesaldēti juridiskām personām. **61%** no juridiskām personām iesaldētajiem līdzekļiem bija reģistrēti Apvienotajā Karalistē.

*Neiekļauj vērtspapīru un nekustamo īpašumu vērtību.

JAUNS GADS, JAUNI IZAICINĀJUMI

86% ↘

Aizdomīgu ziņojumu skaits no likvidējamajām kredītiestādēm

81% ↗

Aizdomīgu darījumu ziņojumu skaits par iespējamu sankciju apiešanu

Sankciju apiešanas gadījumu izskatīšana ir viena no FID **prioritātēm**. Ņemot vērā ziņojumu skaita pieaugumu pēc noteiktajām starptautiskajām sankcijām pret Krieviju un Baltkrieviju, FID 2023. gadā stiprināja kapacitāti, **palielinot specializēto analītiķu skaitu un nodrošinot profesionālās apmācības**.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA – TEICAMA

Īstenota sadarbība ar
74 VALSTĪM

Ārvalstu izlūkošanas vienības sadarbībai ar FID devušas
9.56 NO 10 BALLĒM

LIETUVA

– nozīmīgākā FID sadarbības valsts pēc nosūtīto pieprasījumu skaita

Visbiežāk ārvalstu finanšu izlūkošanas vienības veikušas pieprasījumus par šādiem iespējami noziedzīgiem nodarījumiem:

- autonoma NILL,
- krāpšana,
- piesavināšanās,
- izvairīšanās no nodokļiem,
- starptautisko sankciju pārkāpšana.

TOP 3 JAUNUMI 2023. GADĀ

JAUNA FID VADĪBA

2023. gada 28. septembrī uz pieciem gadiem FID priekšnieka amatā tika iecelts Toms Platācis.

IZSTRĀDĀTS "BLACK BOX"

Tas ir rīks, kas autorizētiem tiesībsardzības iestāžu (TAI) lietotājiem sniedz daļēju piekļuvi FID datubāzei.

FID UZRAUDZĪS SANKCIJU IZPILDI

Pieņemts lēmums, ka FID kļūs par centralizētu institūciju sankciju izpildes jautājumos.

FID izstrādāja Nacionālo NILLTPF risku novērtējumu par periodu no 2020. līdz 2022. gadam (NRA 2023). Nacionālais NILLTPF risku novērtējums ir valstiski svarīgs dokuments, kas ļauj sagatavot datus balstītus pasākumus risku mazināšanai, kalpo par pamatu finanšu noziegumu politikas attīstīšanai, kā arī palīdz noteikt turpmākās prioritārās darbības NILLTPF novēršanai un apkarošanai.

Jaunajā Nacionālajā NILLTPF risku novērtējumā ir redzams – finanšu sektora kapitālais remonts ir uzlabojis ne tikai atbildīgo iestāžu spējas un darbu finanšu noziegumu jomā, bet arī nodrošinājis mērķtiecīgu un efektīvu noziegumu novēršanas politiku, kā arī NILLTPF risku un ievainojamības samazinājumu.

2024. GADA PRIORITĀTES

#1

Vadīt sagatavošanās darbus un nodrošināt nepieciešamās informācijas sagatavošanu un iesniegšanu MONEYVAL 6. novērtēšanas kārtā.

#2

Efektīvi pildīt kompetentās institūcijas pienākumus starptautisko un nacionālo sankciju izpildes jomā.

#3

Turpināt attīstīt FID spēju izmantot jaunākos tehnoloģiju risinājumus un kāpināt iestādes analītisko risinājumu kapacitāti, lai paātrinātu un pilnveidotu izlūkdatu analīzes procesu, nodrošinātu izlūkdatu ticamību un datu apstrādes drošumu.

#4

Nodrošināt dažādus sabiedrību un nozari informējošus pasākumus.

"Mūsu mērķis – būt pasaules līmeņa iestādei, kas sargā Latviju un tās iedzīvotājus no finanšu noziegumiem – ir palicis nemainīgs. Un mūsu pagājušajā gadā paveiktais un sasniegtais tikai stiprina šo apņemšanos."

- Toms Platācis, FID priekšnieks

[Skatīt pilno pārskatu \(latviešu valodā\)](#)

Spēkā stājusies jauna sankciju direktīva

19. maijā stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2024/1226, kas ir nozīmīgs solis ceļā uz Eiropas Savienības sankciju efektīvu īstenošanu.

Pirms grozījumu ieviešanas ES dalībvalstīm nebija pienākuma piemērot kriminālbildību par sankciju pārkāpumiem, kā rezultātā valstu prakse bija atšķirīga un nekonekventa. Jaunās direktīvas mērķis ir vienkāršot un standartizēt ES pieeju, precizējot sodus un sniedzot sarakstu, kādas darbības uzskatāmas par noziedzīgu nodarījumu, tostarp:

- ES aizliegumu pārkāpšana,
- tieša vai netieša resursu pieejamības nodrošināšana sankcijām pakļautai personai, vienībai vai struktūrai,

- darījumu veikšana ar sankcijām pakļautām personām,
- ES ieceļošanas aizliegumu apiešana, un citi.

Pārkāpumus, kuros preces vērtība nepārsniedz 10 000 eiro, dalībvalstis var klasificēt kā administratīvus pārkāpumus. Šis priekšlikums ļauj dalībvalstīm nodrošināt proporcionālu izmeklēšanas resursu izmantošanu atkarībā no pārkāpuma smaguma pakāpes. Tas ļauj fokusēt uzmanību un resursus uz patiešām nopietniem sankciju pārkāpumiem, tādiem kā duāla pielietojama vai stratēģiskās nozīmes preču pārvadāšanu.

Jaunas Latvijas Bankas vadlīnijas sankciju skrīninga uzlabošanai

2023. gadā Latvijas Banka vērtēja 22 banku un nebanku finanšu iestāžu sankciju skrīninga sistēmu efektivitāti. Lielākā daļa IT sistēmu tika atzītas par efektīvām un lietderīgām, un pārbaudes laikā tika atklāti daudzi labās prakses piemēri.

Tomēr visās iestādēs tika konstatētas arī nepilnības, kuras finanšu tirgus dalībniekiem uzdots novērst. Tas pamudinājis Latvijas Banku izstrādāt vadlīnijas efektīvākai sankciju riska pārvaldībai, lai informētu finanšu iestādes par to, kā identificēt un novērst trūkumus.

Latvijas Bankas jaunās sankciju skrīninga vadlīnijas kalpo kā praktiska rokasgrāmata finanšu tirgus dalībniekiem par to, kā nodrošināt efektīvu sankciju riska pārvaldību un izpildīt saistīto normatīvo aktu prasības. Vadlīnijās iestādes tiek informētas, kā regulāri novērtēt, testēt un uzraudzīt savas skrīninga sistēmas, nodrošinot, ka tās efektīvi identificē sankcijām pakļautos ierakstus, vienlaikus līdz minimumam samazinot viltus pozitīvo rezultātu skaitu.

Biežākie neefektīvas sankciju skrīninga sistēmas izveides iemesli

- Neatbilstoša sistēmu tehniskā konfigurācija
- Iestādes specifikai un riskiem nepiemērotas skrīninga sistēmas
- Saraksti ir vai nu pārāk plaši, vai pārāk ierobežoti, vai arī nav atjaunināti
- Pārmērīga paļaušanās uz tehnoloģiskajiem risinājumiem un trešo pušu piegādātājiem
- IT sistēmu testēšanas trūkums
- Vāja NILL novērsnā ieinteresēto personu iesaiste sistēmas izveidē un uzturēšanā

[Lasīt vadlīnijas](#)

Paulis Iljenkovs par FID pirmajiem mēnešiem kā **kompetentajai iestādei sankciju jomā**

“

2024. gada 1. aprīlī FID kļuva par valsts kompetento iestādi sankciju jomā, iezīmējot saspringta mēneša sākumu. Neraugoties uz mēnešiem ilgiem sagatavošanās darbiem, nebija iespējams precīzi paredzēt darba slodzi, ar kādu būs jāsaskaras, darbu uzsākot. Tomēr mūsu komanda veiksmīgi tika galā ar izaicinājumiem, kaut reizēm tas nozīmēja strādāt papildu stundas, lai nodrošinātu uzdevumu pienācīgu izpildi.

Aprīlī un maijā saņemti vidēji 100 telefona zvani un 130 rakstiski iesniegumi mēnesī, tostarp lūgumi piešķirt atļaujas sankciju izņēmumiem, lūgumi sniegt norādījumus un paziņojumus par sankciju izpildi (piemēram, par līdzekļu vai saimniecisko resursu iesaldēšanu). Jaunā tīmekļa vietne sankcijas.fid.gov.lv ik dienu piesaista aptuveni 3700 līdz 4400 apmeklētāju.

Sabiedrības interese, jo īpaši attiecībā uz sektorālajām sankcijām, ir nepārprotama un ievērojama. Tas liecina, ka ir nepieciešama centralizēta iestāde, lai efektīvi risinātu šos jautājumus. Vienotas iestādes esamības pozitīvo ietekmi izjūtam arī sadarbojoties ar partneriem – gan ES līmeņa darba grupās un sanāksmēs, gan arī vietējā līmenī ar Ārlietu ministriju, muitu un finanšu iestādēm.

Paldies komandai un lai mums priekšā vēl daudzi tikpat produktīvi mēneši!

”

Paulis Iljenkovs

FID priekšnieka vietnieks

Uzņēmumu reģistrs ir daļa no naudas atmazgāšanas novēršanas sistēmas: intervija ar Laimu Letiņu, Uzņēmumu reģistra galveno valsts notāri

Intervija

Šī gada aprīlī Laima Letiņa uzvarēja atklātajā konkursā uz Uzņēmumu reģistra (UR) galvenā valsts notāra amatu. Līdz šim viņa strādājusi Latvijas Finanšu nozares asociācijā, kur pēdējos gados aktīvi strādāja pie nevēlamo seku mazināšanas finanšu pakalpojumu pieejamībā.

L. Letiņa ieguvusi starptautisku sertifikātu naudas atmazgāšanas novēršanas un starptautisko sankciju jomā un saņēmusi arī vairākus apbalvojumus. Viens no tiem ir Ministru prezidenta pateicības raksts par pašizliedzīgu un aktīvu darbu sarunu vešanā Latvijas interešu aizstāvībai Eiropas Padomes MONEYVAL komisijā un Finanšu vadības darba grupā.

Mēs tikāties ar L. Letiņu, lai pārrunātu UR jaunās prioritātes un paveikto, gatavojoties MONEYVAL 6. novērtēšanas kārtai.

Laima Letiņa

Uzņēmumu reģistra galvenā
valsts notāre

Šī intervija ir rediģēta lasāmības uzlabošanai.

Stājoties jaunajā amatā, kādus uzdevumus esat noteikusi par savām prioritātēm?

Viena no prioritātēm ir turpināt attīstīt un pilnveidot risku novērtējumā balstītu pieeju. UR kontekstā tā izpaustos kā birokrātijas radītā administratīvā sloga mazināšana, vērtējot UR procesus un raugoties, lai tie gadījumi, kuros mēs nosakām kādus ierobežojumus, tiešām kalpotu savam mērķim. Proti, lai tie ļautu ierobežot negodprātīgu juridisko personu darbības, nevis radītu administratīvo slogu godprātīgo pusē.

Viens piemērs, ar ko esmu nākusi klajā arī publiski, ir iniciatīva pārskatīt gadījumus, kuros UR nosūta informāciju Valsts ieņēmumu dienestam (VID) par iespējamiem riskiem nodokļu jomā. Šobrīd šis process paredz, ka uzņēmuma reģistrācija tiktu pagarināta līdz pat divām nedēļām, standarta trīs darba dienu vietā. Izpētes un analīzes procesā esam konstatējuši, ka šis process skar galvenokārt godprātīgos uzņēmējus, ietekmējot viņu darbību.

Otra prioritāte ir UR informācijas sistēmas modernizācija, kuras laikā plānoju padziļināti pārskatīt IT sistēmas pamatā esošos procesus. Ar tehnoloģijām var panākt daudz, bet ja ar tām vēlas modernizēt saknē nepareizus procesus, tad rezultāts tāpat būs neapmierinošs. Līdz ar to plānoju sākt ar biznesa procesu pārskatīšanu un pakāpeniski veidot tehnoloģisko risinājumu arvien ērtāk un vieglāk izmantojamu.

Noteikti plānoju atbilstoši augstākajiem standartiem saglabāt UR informācijas pieejamību, tai skaitā par patiesajiem labuma guvējiem.

“Risku novērtējumā balstīta pieeja” – ko tieši tas ietver un kādēļ šādu pieeju bija nepieciešams ieviest?

“

UR procesiem ir jāierobežo negodprātīgu juridisko personu darbības, nevis jārada administratīvais slogs godprātīgo pusē.

“

UR ļauj izpētīt katru posmu līdz pat patiesajam labuma guvējam, kas ir diezgan reti sastopama prakse pasaules patiesā labuma guvēju reģistros.

Vēsturiski uzņēmuma reģistrācijas procesā ir pierasts šo risku pārvaldību drīzāk balstīt aizliegumā. Nevis sekot līdzi informācijas izmaiņām un tad pieņemt atbilstošus lēmumus, bet gan meklēt iespējami daudz veidu jau sākotnēji liegt noteiktas darbības. Tā rezultātā riski netiek pārvaldīti un nav ne šo risku novēršanas pēc būtības, ne lietotājiem draudzīgu pakalpojumu. Nevienam nav ieguvējs, ja mēs nedz apkarojam sliktas lietas, nedz piedāvājam lietotājam ērtu pakalpojumu.

Kā risku novērtējumā balstīta pieeja praktiski izpaudīsies UR darbībā?

Vienu aspektu jau minēju – vairāk pārskatīsim un izvērtēsim esošos procesus, to rezultātīvos rādītājus. Gadījumos, kad redzēsim, ka ar noteiktajiem ierobežojumiem riski netiek mazināti, bet vienkārši “nostumti malā”, tad attiecīgos procesus pilnveidosim. Te par piemēru kalpo manis jau minētais VID nodokļu riska gadījums.

Papildus šī risku novērtējumā balstītā pieeja var kalpot par pamatu arī sadarbībai virknē citu jomu, piemēram, korupcijas apkarošanā un datu sniegšanā, kas nepieciešami naudas atmazgāšanas novēršanai. Proti, UR informācijas ir ļoti daudz jau sākotnējā uzņēmuma reģistrācijas brīdī. Bet šai informācijai ir jānonāk to institūciju rīcībā, kuras ar attiecīgo jomu strādā. Nevis jāparedz, ka UR, redzot kādus konkrētus riskus, vienkārši šo darbību apturētu un tālākas darbības neļautu veikt – protams, ar retiem izņēmumiem, kad aizliegums būtu tiešām pamatots.

Latvija aktīvi gatavojas jaunajam MONEYVAL novērtējumam. Kā UR pēdējos gados paveiktais palīdzēs Latvijai iegūt augstāku vērtējumu?

UR ir daudz izdarījis, īpaši patieso labuma guvēju atklāšanas jomā. Nenoliedzami UR ir daļa no naudas atmazgāšanas novēršanas sistēmas. Tas

ļoti labi pierādījās pēc Krievijas plaša mēroga iebrukuma Ukrainā, kad, balstoties uz UR datiem, bija iespējams ātri identificēt tās juridiskās personas, kas pieder sankcionētām personām, atbilstoši nodrošinot šīs informācijas tālāku atklāšanu un nepieciešamo līdzekļu iesaldēšanu.

Ļoti atzinīgi, arī starptautiski, tiek novērtēts fakts, ka UR mēs uzkrājam visu patieso labuma guvēju īpašnieku ķēdi. Tātad var izpētīt katru posmu līdz pat patiesajam labuma guvējam, kas ir diezgan reti sastopama prakse citos pasaules patieso labuma guvēju reģistros.

MONEYVAL jau iepriekš atzinīgi novērtējusi, ka Latvijā patieso labuma guvēju reģistrs ir pieejams publiski. Bet kāpēc tas ir svarīgi plašākas sabiedrības interesēm?

Šeit runa nav tikai par naudas atmazgāšanas novēršanu, bet arī par uzticības veicināšanu juridiskajām personām un to veiktajiem darījumiem, finanšu sistēmai kā tādai. Proti, jo caurspīdīgāka ir mūsu uzņēmējdarbības vide, jo drošāk varam uzticēties tam, kādas darbības tajā tiek veiktas. Mēs redzam cilvēkus, kas stāv aiz juridiskajām personām.

Tāpat patieso labuma guvēju informācijas atklāšana palīdz mazināt iespēju šīs juridiskās personas izmantot prettiesiskām darbībām, īpaši korupcijai un nodokļu nemaksāšanai.

Tā arī aizsargā trešo personu tiesības, piemēram, gadījumos, kad runa ir par starptautiskajām sankcijām, kuras pildīt ir ikviena pienākums. Ja katram būtu jāamēģina noskaidrot, kas ir patiesais labuma guvējs aiz katras juridiskās personas, tas prasītu ārkārtīgi lielus resursus. Līdz ar to šī UR esošā informācija palīdz aizsargāt arī trešo personu intereses līdz pat potenciālās kriminālatbildības novēršanai gadījumos, kuros personas nezinātu, ka konkrētās juridiskās personas kontrolē sankcionētas personas.

Visbeidzot, patieso labuma guvēju informācijas publiska pieejamība ir svarīga arī nacionālajai drošībai esošajos ģeopolitiskajos apstākļos. Piemēram, Latvijā tas nozīmē iespēju atklāt Krievijas resursu ietekmi. Šī caurspīdīguma nodrošināšana ļauj cilvēkiem pieņemt informētus un datus balstītus lēmumus par sadarbību, vērtējot to arī šādu draudu kontekstā.

Kā Jūs kopumā vērtējat Latvijas UR darbu salīdzinājumā ar citām Eiropas Savienības valstīm?

Mēs noteikti esam labā pozīcijā informācijas pieejamībā un kopumā reģistrācijā. Reģistrācijas daļā gan vēl ir nepieciešami mūsdienīgi uzlabojumi, bet tie būtiski neatšķiras no izaicinājumiem, ar ko saskaras arī citas valstis. Informācijas pieejamībā gan mēs viennozīmīgi esam viens no līderiem.

Digitalizācijas jomā UR ir augsti sasniegumi gan Latvijas mērogā, gan salīdzinājumā ar virkni citu ES valstu, jo gan reģistrācija, gan informācijas saņemšana ir pieejama elektroniski. Turklāt ir ieviesta virkne risinājumu, kas ļauj pakalpojumus saņemt pārrobežu mērogā, piemēram, UR pakalpojumus iespējams saņemt, izmantojot Eiropas standartiem atbilstošus elektroniskās identifikācijas rīkus arī no citām valstīm. Tāpat arī ir iespēja norēķināties ar maksājumu karti, kas nozīmē, ka nav obligāta sasaiste ar konkrētiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem.

Arī informācijas pieejamībā esam aktīvi, pirmkārt nacionāli izsniedzot datus, kur mēs tos nodrošinām plaši izmantojamās formātos, t.sk. atvērto datu formātā. Otrkārt, nododam informāciju uz virkni ES platformu – gan biznesa reģistra informācijas sistēmu, gan uz sistēmu, kas apmainās ar informāciju par patiesā labuma guvēju datiem.

Visu šo darbu apliecina vairākas atzinības starptautiskos pētījumos, piemēram, Globālajā datu barometrā, Transparency International novērtējumos un citos.

“

Digitalizācijas jomā UR ir augsti sasniegumi gan Latvijas mērogā, gan salīdzinājumā ar virkni citu ES valstu, jo gan reģistrācija, gan informācijas saņemšana ir pieejama elektroniski.

“

UR darbu apliecina vairākas atzinības starptautiskos pētījumos, piemēram, Globālajā datu barometrā, Transparency International novērtējumos un citos.

Kampaņa "Nozieguma pēdas nevar atmazgāt" izgaismo naudas atmazgāšanas cēloņus un ietekmi

No 2018. līdz 2023. gadam Latvijā ir uzsākti vairāk nekā 900 kriminālprocesi par NILL, un katrā lietā ir savas aizkulises ar cietušajiem un vainīgajiem. Lai veicinātu iedzīvotāju izpratni par finanšu noziegumu veidiem un to, kā izvairīties no iesaistīšanās noziedzīgā nodarījumā, FID īsteno kampaņu "Nozieguma pēdas nevar atmazgāt".

Plašākai sabiedrībai ir būtiski apzināties, ka aiz naudas atmazgāšanas slēpjas tādi smagi noziegumi kā narkotiku tirdzniecība, korupcija, krāpšana un cilvēku tirdzniecība. Tāpat svarīgi saprast, ka NILL sekas atbalsojas sabiedrībā, ietekmējot sociālo labklājību un dzīves kvalitāti.

Šī gada kampaņas centrā bija izglītojoši pasākumi, kuru ietvaros FID priekšnieka vietniece Marta Jaksona apmeklēja izglītības iestādes Latvijā, lai stāstītu jauniešiem un citiem interesentiem par NILL, FID lomu un to, kā jauniešu iesaistīšanās finanšu noziegumos var ietekmēt viņu nākotni. Savukārt kampaņas vēstnesis un tehnoloģiju eksperts Elviss Strazdiņš atraktīvā lekcijā Rīgas Valsts tehnikumā stāstīja par krāpšanas veidiem mūsdienās un to, kā no tiem izvairīties.

[Vairāk par kampaņu](#)

Sācies Latvijas novērtējums MONEYVAL sestajā novērtēšanas kārtā

Līdz ar MONEYVAL apmācībām 21. - 22. martā ir oficiāli uzsākusies Latvijas novērtēšana, un jau šajā pavasarī notikuši vairāki nozīmīgi pasākumi, kā arī Latvija ir iesniegusi MONEYVAL pirmo nodevumu izvērtēšanai. Latvija ir pirmā valsts, kas tiek novērtēta MONEYVAL un FATF globālā tīkla jaunās novērtēšanas kārtas ietvaros.

BŪTISKĀKIE NOTIKUMI

• 21. - 22. marts, 2024

MONEYVAL sekretariāts sadarbībā ar FID nodrošināja apmācības Latvijas valsts un privātā sektora pārstāvjiem par MONEYVAL sestās kārtas novērtējumu.

MONEYVAL priekšsēdētājs Nikola Mučioli savā uzrunā izcēla Latvijas panākumus NILLTPF novērtēšanas sistēmas efektivitātes uzlabošanā.

“Latviju ar apņemšanos ieviest jauninājumus varētu saukt par celmlauzi starptautiskajā NILLTPF novērtēšanas jomā. Latvija ir izcils piemērs tam, kā valstij ir izdevies īsā laikā pārstrukturēt visu NILLTPF novērtēšanas sistēmu.”

- Nikola Mučioli, MONEYVAL priekšsēdētājs

• 8. - 12. aprīlis, 2024

FID norisinājās MONEYVAL organizētās apmācības jaunajiem vērtētājiem, pievēršoties gan tehniskās atbilstības, gan efektivitātes aspektiem. Vērtētāju apmācībās piedalījās 39 eksperti no 24 MONEYVAL un FATF valstīm, tostarp 5 eksperti no Latvijas.

• 22. aprīlis, 2024

Latvija iesniedza MONEYVAL tehniskās atbilstības anketu, kurā tika apkopota informācija par FATF rekomendāciju izpildi Latvijā.

• 4. - 14. novembris, 2024

MONEYVAL ekspertu klātienas vizīte Latvijā.

• 14. - 15. aprīlis, 2025

Sanāksme ar MONEYVAL ekspertiem par Latvijas novērtējuma ziņojuma (MER) projektu.

• 16. - 20. jūnijs, 2025.

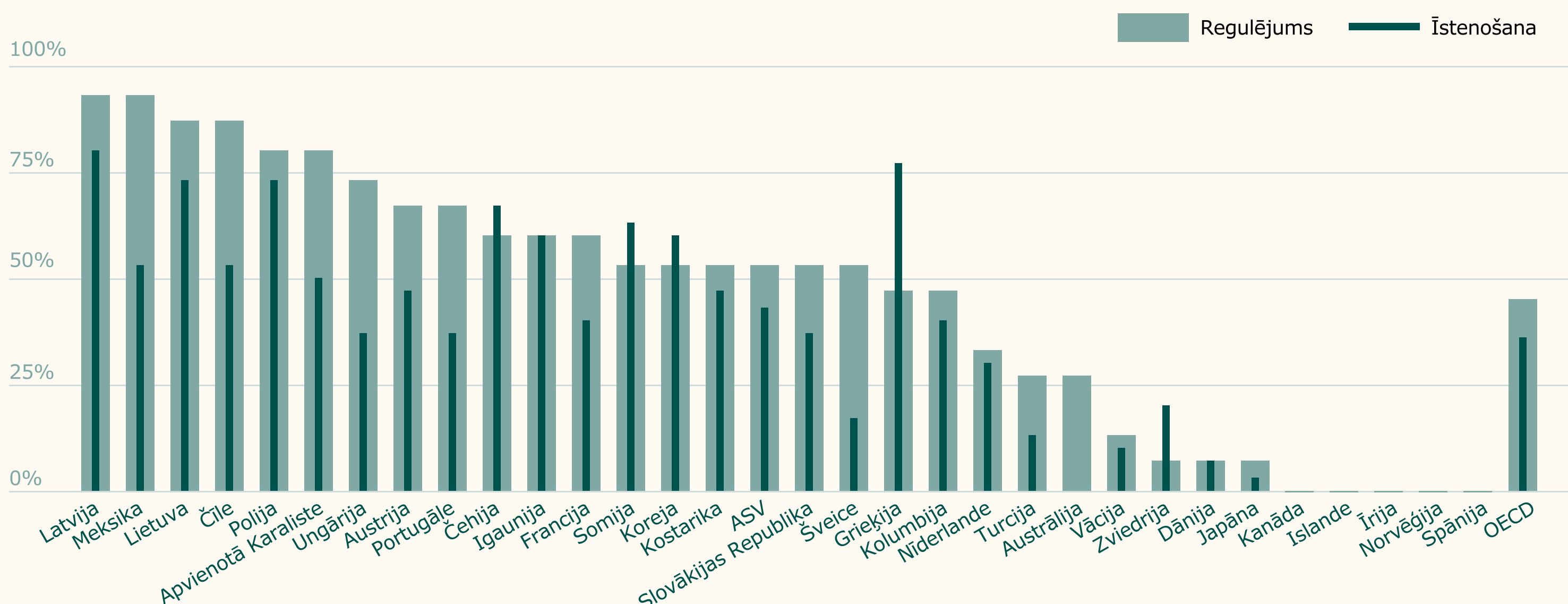
Latvijas MER izskatīšana un pieņemšana.

OECD: Latvijai ir viena no kvalitatīvākajām pretkorupcijas stratēģijām

OECD publicējis izdevumu "Pretkorupcijas un integritātes perspektīvas 2024", kurā Latvijas sniegums valsts pretkorupcijas stratēģijas izstrādē un ieviešanā novērtēts kā augstākais. Savukārt Latvijas izveidotā interešu konflikta novēršanas sistēma, kas cita starpā paredz visām publiskā sektora institūcijām ieviest iekšējo kontroles sistēmu, ir atzīta par vienu no efektīvākajām dalībvalstu vidū.

Šāds OECD izdevums publicēts pirmo reizi un tajā analizēta starptautiskā prakse un pieejamie instrumenti pretkorupcijas politikas plānošanā, integritātes jeb godprātības veicināšanā un korupcijas risku mazināšanā publiskajā pārvaldē. Analīze balstīta uz datiem, ko valstis sniegušas no 2020. līdz 2024. gadam.

Ar pilnu OECD apkopojumu un secinājumiem angļu valodā var iepazīties OECD [tīmekļa vietnē](#).

Pretkorupcijas stratēģija. Avots: OECD

Kļūstam gudrāki un spējīgāki: FID noslēdz EEZ zināšanu pilnveides projektu

Aprīlī veiksmīgi noslēdzās Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) projekts "Darbinieku zināšanu pilnveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanā Latvijā". Projekta mērķis bija nodrošināt apmācības, kvalifikācijas celšanas un zināšanu apmaiņas iespējas FID un Latvijas Bankas darbiniekiem, kā arī stiprināt šo iestāžu uzraudzības, izlūkošanas un izmeklēšanas spējas.

Projekta ietvaros sasniegtais:

- FID ir organizējis divas starptautiskas konferences par virtuālajiem aktīviem un sankcijām,

- eksperti ir ieguvuši starptautisko ACAMS sertifikātu,
- FID vadība piedalījās sešu nedēļu mācību kursā Hārvarda Kenedija skolā par tēmu "Līderība un ētika: "Morālā vadība personīgajā praksē",
- nodrošināta iespēja darbiniekiem piedalīties dažādos tiešsaistesursos, piemēram, par datu analīzi, vadību, mākslīgo intelektu, komunikāciju, finanšu un projektu vadību,
- un daudz kas cits.

2024. gada aprīlī projekta partneris Latvijas Banka organizēja apmācību semināru par finanšu noziegumu novēršanas uzraudzību kriptaktīvu

pakalpojumu sniedzēju segmentā, aptverot starptautiskās uzraudzības prasības un standartus, kā arī to, kā izveidot uzraudzības sistēmu NILLTPF novēršanas mērķu sasniegšanai.

Papildus Latvijas Bankas pārstāvji nostiprināja savas zināšanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu

legalizācijas novēršanas jomā, iegūstot ICA (International Compliance Association) sertifikātus, kā arī guvuši vērtīgu pieredzi un starptautiskus kontaktus, apmeklējot Īrijas, Nīderlandes, Čehijas Republikas, Kipras un Francijas uzraudzības iestādes.

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Projekts "Darbinieku zināšanu pilnveide noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkarošanā Latvijā" (Nr. EEZ/FID/2021/6).

Zibmaksājumu regula: kādas pārmaiņas tā nesīs banku klientiem Latvijā?

Februārī Eiropas Parlaments pieņēma jaunu regulu par zibmaksājumiem. Tā nodrošinās, ka pārskaitījumi starp banku kontiem notiks gandrīz momentāli neatkarīgi no bankas pakalpojumu sniedzēja, nedēļas dienas, laika vai atrašanās vietas.

Šī regula paredz iespēju veikt tūlītējus maksājumus eiro valūtā visās ES un EEZ valstīs un starp tām – turklāt bez papildu maksas. Regulā noteikts, ka zibmaksājumu komisijas maksai jābūt līdzvērtīgai standarta maksājuma komisijas maksas apmēram.

Tiesa, Latvijas sabiedrībā šīs regulas ietekme nebūs liela – jau 2017. gadā iedzīvotājiem

zibmaksājumi kļuva pieejami jebkurā diennakts laikā, tostarp brīvdienās un svētku dienās. Šobrīd zibmaksājumi ir pieejami vairāk nekā 90% Latvijas kredītiestāžu klientu. Tie ir plaši izplatīti, jo par pārskaitījumiem nav papildu maksas, kas ir ierasta prakse citās ES valstīs.

Latvijas banku klientiem vislielāko ietekmi, visticamāk, radīs regulā paredzētie jaunie krāpšanas apkarošanas pasākumi. Maksājumu pakalpojumu sniedzējiem būs jāpārbauda, vai saņēmēja IBAN un vārds sakrīt, lai brīdinātu maksātāju par iespējamām kļūdām vai krāpšanu pirms darījuma veikšanas, tādējādi samazinot šādu gadījumu skaitu.